

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ІНСТИТУТ З ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДЛЯ ПІДРОЗДІЛІВ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ
ФАКУЛЬТЕТ № 2
КАФЕДРА ІНОЗЕМНИХ МОВ ТА КУЛЬТУРИ ФАХОВОГО МОВЛЕННЯ**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«УКРАЇНСЬКА МОВА ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ»**

Освітньо-професійна програма – **«Правоохоронні інформаційні системи»**
Рівень вищої освіти – **перший (бакалаврський)**
Код та назва галузі знань – **12 «Інформаційні технології»**
Код та назва спеціальності – **126 «Інформаційні системи та технології»**
Вид дисципліни – **обов’язкова, ОК 2**
Мова викладання – **українська**

Доцент кафедри іноземних мов та культури фахового мовлення факультету № 2
ІПФПП – **Клак Оксана Степанівна**

e-mail: pelyhksju@ukr.net

Львів

2024

Обговорено та затверджено на засіданні кафедри іноземних мов та культури фахового мовлення факультету № 2 ПФПНП Львівського державного університету внутрішніх справ (*протокол від 16 серпня 2024 року №1*).

Силабус навчальної дисципліни «Українська мова професійного спрямування» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, галузі знань 12 «Інформаційні технології», спеціальності 126 «Інформаційні системи та технології».

УКЛАДАЧ:

КЛАК Оксана, доцент кафедри іноземних мов та культури фахового мовлення факультету № 2 ПФПНП Львівського державного університету внутрішніх справ, кандидат філологічних наук, доцент

ХАРАКТЕРИСТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Семестр навчання – перший.

Обсяг навчальної дисципліни – 90 годин, 3 кредити.

Анотація навчальної дисципліни

Сучасна система вищої освіти спрямована на підготовку фахівців високого рівня, здатних не тільки якісно виконувати завдання, а й приймати відповідальні рішення. Однією з важливих складових іміджу компетентного спеціаліста є культура мовлення загалом і культура професійного мовлення зокрема. Часто брак мовленнєвої практики стає на заваді вирішенню різноманітних робочих питань. Уміння створювати грамотні фахові тексти, проводити перемовини, переконувати співрозмовника є запорукою успішної професійної діяльності. Саме таким потребам і відповідає зміст і проблематика курсу «Українська мова професійного спрямування».

Мета вивчення навчальної дисципліни:

Мета навчальної дисципліни «Українська мова професійного спрямування»: навчити здобувачів вищої освіти використовувати в практичній діяльності знання з української мови професійного спрямування; проконтролювати засвоєння визначених навичок та вмінь із дисципліни; розширити та поглибити знання з мови цифрових технологій; розвинути здібності в здобувачів вищої освіти щодо професійної комунікації в різних її формах; формувати та вдосконалювати вміння й навички, визначені програмою з дисципліни; виховувати загальнолюдські цінності через знання національних пріоритетів.

ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до вимог освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні набути наступних *компетентностей*:

Очікувана *інтегральна компетентність*: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в області інформаційних систем та технологій, або в процесі навчання, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, які потребують застосування теорій та методів інформаційних технологій.

Очікувані *загальні компетентності*:

КЗ 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

КЗ 3. Здатність до розуміння предметної області та професійної діяльності.

КЗ 6. Здатність до пошуку, оброблення та узагальнення інформації з різних джерел.

КЗ 10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Очікувані *спеціальні (фахові) компетентності*:

КС 4. Здатність проєктувати, розробляти та використовувати засоби реалізації інформаційних систем, технологій та інфокомунікацій (методичні, інформаційні, алгоритмічні, технічні, програмні та інші).

КС 9. Здатність розробляти бізнес-рішення та оцінювати нові технологічні пропозиції.

КС 15. Здатність застосовувати положення нормативно-правових актів та стандартів (у тому числі міжнародних) під час проєктування, створення й експлуатації спеціалізованих (правоохоронних) інформаційних систем.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Українська мова професійного спілкування» здобувач повинен уміти:

ПР 6. Демонструвати знання сучасного рівня технологій інформаційних систем, практичні навички програмування та використання прикладних і спеціалізованих комп'ютерних систем та середовищ з метою їх запровадження у професійної діяльності.

ПР 8. Застосовувати правила оформлення проєктних матеріалів інформаційних систем та технологій, знати склад та послідовність виконання проєктних робіт з урахуванням вимог відповідних нормативно-правових документів для запровадження у професійній діяльності.

ПР 11. Демонструвати вміння розробляти техніко-економічне обґрунтування розроблення інформаційних систем та технологій та вміти оцінювати економічну ефективність їх впровадження.

ПР 14. Складати документи щодо проєктування, створення й експлуатації спеціалізованих (правоохоронних) інформаційно-телекомунікаційних систем, з урахуванням вимог законодавчих і галузевих нормативно-правових актів та стандартів (у тому числі міжнародних).

ПР 15. Здійснювати пошук та аналіз інформації у сфері правоохоронної діяльності, мати навички саморозвитку та самоосвіти протягом життя, підвищення професійної майстерності, вивчення та використання передового досвіду.

Усі програмні результати навчання формуються під час практичних занять, а також під час самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Вступ. Природа і сутність мови. Українська мова в законодавстві.	8		4			4						
Тема 2. Українська комп'ютерна лексикографія.	4		2			2						
Тема 3. Мовна компетенція.	8		4			4						
Тема 4. Українська термінологія у професійному спілкуванні.	8		4			4						
Тема 5. Слово як інструмент комунікації.	8		4			4						
Тема 6. Культура усного виступу.	8		4			4						
Тема 7. Додержання норм сучасної української літературної мови як умова успішного мовного спілкування. Основні зміни в новій редакції «Українського правопису» (2019).	8		4			4						
Тема 8. Особливості мови професійного спрямування на морфологічному рівні.	8		4			4						
Тема 9. Синтаксичні засоби мови професійного спрямування; професійні мовні кліше.	8		4			4						
Тема 10. Сучасна українська літературна мова як засіб мовного професійного спілкування й основа мови професійного спрямування. Стилiстична диференція сучасної української літературної мови.	8		4			4						
Тема 11. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації.	8		4			4						

Тема 12. Риторика й мистецтво презентації.	6	2	4							
Усього годин	90	44	46							

Види навчання і методи контролю

Види навчання: пояснювальньо-ілюстративний, проблемний, дослідницький, евристичний тощо.

Контроль успішності здобувачів вищої освіти охоплює **поточний і підсумковий контролю**.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять, самостійної роботи здобувачів вищої освіти, виконання індивідуальних завдань та має за мету перевірку рівня знань, умінь, навичок, засвоєних здобувачем вищої освіти упродовж вивчення навчальної дисципліни.

Основними засобами поточного контролю є усне або письмове опитування на практичних заняттях, бліц-опитування, оцінювання доповідей та рефератів, підготовлених здобувачами вищої освіти в межах самостійної роботи, оцінювання розв'язків тестів та інших завдань.

Підсумковий контроль успішності включає семестровий контроль здобувачів вищої освіти та проводиться з метою оцінювання результатів навчання на певному рівні вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Семестровий контроль успішності проводиться у формі екзамену в обсязі навчального матеріалу, визначеного цієї програмою, у терміни, встановлені навчальним планом.

Основними засобами підсумкового контролю є білети або тестові завдання.

Форма проведення екзамену, перелік засобів підсумкового контролю та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти визначаються робочою програмою навчальної дисципліни.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ І КОНТРОЛЮ

Відвідування занять з української мови за професійним спрямуванням є обов'язковим. Практичні заняття відбуваються в навчальних аудиторіях згідно з розкладом. Відпрацювання пропущених занять здійснюється в консультаційні дні відповідно до графіку, затвердженого кафедрою іноземних мов та культури фахового мовлення.

Система оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни відображена в Положенні про організацію освітнього процесу ЛьвДУВС file:///C:/Users/User/Downloads/Pologennya_osvitniy_proces_2024.pdf

Система оцінювання передбачає накопичення 100 балів із кожної навчальної дисципліни, які перераховуються в національну шкалу та шкалу оцінювання ЄКТС.

Контрольні заходи охоплюють **поточний і підсумковий** контролю успішності здобувачів вищої освіти.

Для визначення рівня засвоєння здобувачами навчального матеріалу використовуються такі форми **поточного контролю**:

- перевірка письмових та усних домашніх завдань;
- перевірка завдань (підготовка доповідей і презентацій, написання рефератів, складання тез і конспектів, укладання різних видів документів та їх мовно-стилістичний аналіз, виконання вправ і завдань на засвоєння норм сучасної української літературної мови, укладання словників фахової термінології тощо) самостійної роботи;
- усне опитування під час практичних занять (діалогічне, монологічне, полілогічне мовлення);
- перевірка письмових вправ і завдань, виконаних під час занять;
- перевірка індивідуальних завдань (презентація, анотація, проєкт, реферат тощо).

Підсумковий контроль (залік/екзамен) передбачає:

- ✓ перевірку засвоєння теоретичного матеріалу з усіх тем;
- ✓ перевірку якості засвоєння загальномовних норм (орфографічні, пунктуаційні, орфоепічні, лексичні, морфологічні; синтаксичні норми української мови взагалі й офіційно-ділового стилю зокрема); розуміння причин типових порушення норми на всіх названих рівнях;
- ✓ перевірку вміння правки та мовностилістичної експертизи ділових та наукових текстів; створення різножанрових письмових дискурсів у процесі написання робіт різних форм та жанрів;
- ✓ перевірку володіння навичками усного мовлення – ведення дискусії за фахом без порушення законів логіки.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських, практичних занять, самостійної роботи, індивідуальних завдань тощо та має за мету перевірку рівня знань, умінь, навичок, компетентностей, засвоєних здобувачем вищої освіти. Поточне оцінювання виконаної здобувачем вищої освіти навчальної роботи здійснюється за національною шкалою та фіксується науково-педагогічним працівником у журналі обліку навчальної роботи шляхом виставлення в журналі позначок «5», «4», «3», «2», що відповідає оцінкам «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

За результатами поточного оцінювання аудиторної роботи, виконаної здобувачем вищої освіти упродовж семестру, визначається середній бал, помножений на відповідний коефіцієнт (навчальної дисципліни з підсумковою

атестацією у формі заліку – 16, екзамену – 8) та заокруглюється до цілого бала за математичними правилами.

Оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни у формі заліку.

Підсумковий контроль у формі заліку проводиться після проведення всіх видів занять, передбачених робочою навчальною програмою.

Підсумкова кількість балів, отриманих під час складання заліку, визначається як сума отриманих балів за аудиторну (максимум 80 балів) та самостійну роботу (максимум 20 балів).

Результати навчання з **аудиторної роботи** обчислюються за таким алгоритмом:

$$РАР = \frac{СОБ}{МКО+КДО*0,5+КНО} * 16$$

де:

- РАР – результат аудиторної роботи;
- СОБ – сума отриманих оцінок у балах;
- МКО – мінімальна кількість оцінок (1/3 (33%) від кількості семінарських, практичних занять, передбачених робочою навчальною програмою навчальної дисципліни;
- КДО – кількість «додаткових» оцінок;
- КНО – кількість невідпрацьованих «незадовільних» оцінок та невідпрацьованих пропущених навчальних занять.

У разі, якщо за результатами оцінювання аудиторної роботи сума накопичених балів перевищує **80**, то здобувачеві вищої освіти нараховується максимально можливий результат – **80** балів.

Загальна кількість балів за **самостійну роботу** визначається як середнє арифметичне всіх отриманих оцінок за виконання завдань, помножене на коефіцієнт 4. Бали нараховуються за виконання видів робіт, спрямованих на вдосконалення навичок мовленнєвої діяльності у професійній сфері, а саме:

- *усного спілкування* (формування умінь і навичок створення усних дискурсів на професійну тематику, правильного й доречного послуговування вербальними й невербальними засобами спілкування, фаховою лексикою та фразеологією, фонетичними, стилістичними, граматичними засобами української мови тощо в процесі опрацювання тем, передбачених Робочою програмою навчальної дисципліни) – «5» (максимальна оцінка за виконання завдання).

Типи завдань на засвоєння навичок усного фахового спілкування:

- підготувати доповідь/повідомлення на запроповану тематику;
- укласти словник фахової термінології;
- підготувати презентацію на визначену тему;
- скласти анотацію лексикографічної праці, закону, підручника чи посібника;
- підготувати питання й провести дискусію/диспут на професійно чи соціально важливу тему;
- відтворити кейси (рольові ігри) реальних ситуацій на запропоновані теми тощо
- *писемного спілкування* (виконання письмових вправ та завдань на засвоєння норм сучасної української літературної мови, створення письмових текстів різних жанрів офіційно-ділового та наукового стилів – «5» (максимальна оцінка за виконання завдання).

Типи завдань на засвоєння навичок писемного фахового спілкування:

- написати реферат на визначену тему;
- підготувати наукову статтю/тези на актуальну тему;
- укласти різні види документів;
- здійснити мовно-стилістичну експертизу ділових та наукових текстів;
- відредагувати тексти;
- виконати вправи та завдання на засвоєння норм сучасної української літературної мови тощо

У разі, якщо здобувач вищої освіти за результатами накопичених балів із аудиторної та самостійної робіт отримав менше 60 балів – «не зараховано» – він ліквідує академічну заборгованість за окремим графіком.

У разі, якщо здобувач вищої освіти до моменту ліквідації академічної заборгованості повторно не отримав 60 балів, ліквідація академічної заборгованості здійснюється перед комісією без врахування результатів навчання, отриманих за результатами аудиторної та самостійної роботи за 100-бальною шкалою. При ліквідації академічної заборгованості перед комісією здобувач вищої освіти може отримати не більше 74 балів (для здобувачів вищої освіти 2021–2023 років набору – 70).

Оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни у формі екзамену.

Підсумковий контроль у формі екзамену проводиться після проведення всіх видів занять, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.

Оцінювання здійснюється за результатами накопичення балів поточного контролю (аудиторної – до 40 балів та самостійної робіт – до 10 балів) та підсумкового контролю (екзамену – до 50 балів).

Результати навчання з **аудиторної роботи** обчислюються за таким алгоритмом:

$$РАР = \frac{СОБ}{МКО+КДО*0,5+КНО} * 8$$

де:

- РАР – результат аудиторної роботи;
- СОБ – сума отриманих оцінок у балах;
- МКО – мінімальна кількість оцінок (1/3 (33%) від кількості семінарських, практичних занять, передбачених робочою навчальною програмою навчальної дисципліни;
- КДО – кількість «додаткових» оцінок;
- КНО – кількість невідпрацьованих «незадовільних» оцінок та невідпрацьованих пропущених навчальних занять.

Загальна кількість балів за **самостійну роботу** визначається як середнє арифметичне отриманих оцінок за виконання всіх видів робіт, помножене на коефіцієнт 2 та заокруглене до цілого бала за математичними правилами.

Встановлюються максимальні суми балів: за виконання завдань у рамках аудиторної та самостійної роботи – не більше 50 балів та за виконання завдань, винесених на екзамен, – не більше 50 балів.

У разі, якщо здобувач вищої освіти під час складання екзамену отримав менше 20 балів, екзамен вважається складеним на «нуль» балів, а в заліково-екзаменаційну відомість виставляються тільки бали, отримані за результатами поточного контролю.

Якщо підсумкова кількість балів менша 60, здобувач вищої освіти вважається таким, що отримав оцінку «незадовільно» та ліквідує академічну заборгованість за окремим графіком.

У разі повторного нескладання екзамену, ліквідація академічної заборгованості здійснюється перед комісією без врахування результатів навчання, отриманих у результаті поточного контролю за 100-бальною шкалою. Під час ліквідації академічної заборгованості перед комісією здобувач вищої освіти може отримати не більше 74 балів (для здобувачів вищої освіти 2021–2023 років набору – 70).

Перескладання академічної заборгованості перед комісією відбувається у формі усного (та/або змішаного) опитування.

Критерії оцінювання виконання завдань підсумкового контролю

- оцінка А («відмінно») виставляється за високий рівень знань (допускаються деякі неточності) навчального матеріалу дисципліни, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах, вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їхньому взаємозв'язку і розвитку, чітко, лаконічно, логічно, послідовно відповідати на поставлені запитання;
- оцінка В («дуже добре») виставляється за знання навчального матеріалу дисципліни вище від середнього рівня, включаючи аргументовані відповіді на поставлені запитання (можлива невелика кількість неточностей);
- оцінка С («добре») виставляється за загалом правильне розуміння навчального матеріалу дисципліни, включаючи аргументовані відповіді на поставлені запитання, які, однак, містять певні (неістотні) недоліки;
- оцінка D («задовільно») виставляється за посередні знання навчального матеріалу дисципліни, малоаргументовані відповіді;

- оцінка E («достатньо») виставляється за слабкі знання навчального матеріалу дисципліни, неточні або мало аргументовані відповіді, з порушенням послідовності викладення;
- оцінка FX («незадовільно» з можливістю повторного складання екзамену чи диференційованого заліку) виставляється за незнання значної частини навчального матеріалу дисципліни, істотні помилки у відповідях на запитання.

Необхідно відзначити, що перераховані вище критерії мають достатньо загальний і орієнтовний характер, тому екзаменатор оцінює ступінь знань здобувача, враховуючи його поточну успішність та результати поточного контролю.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Відповідність підсумкових семестрових оцінок у балах оцінкам за національною шкалою та шкалою ЄКТС для здобувачів вищої освіти 2024 року набору

Таблиця 1

За внутрішньою шкалою закладу вищої освіти в балах	За шкалою ECTS /За національною шкалою	
	екзамен	залік
	Вноситься до відомості	
90 – 100	A/Відмінно	A,B,C,D,E/Зараховано
82-89	B/Добре	
75-81	C/Добре	
64-74	D/Задовільно	
60-63	E/Задовільно	
35-59	FX/Незадовільно	FX/Не зараховано
	з можливістю повторного складання	
0-34	F/Незадовільно	F/Не зараховано
	з обов'язковим повторним вивченням курсу	

Методичне забезпечення дисципліни складається з:

1. Інтерактивного комплексу навчально-методичного забезпечення дисципліни.
2. Лексичних та граматичних матеріалів на паперовому та електронному носіях.
3. Методичних рекомендацій для самостійної роботи та для підготовки до практичних занять на паперовому та електронному носіях.
4. Друкованих роздаткових матеріалів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Гдакович М. Синтаксичні норми у діловому мовленні: навчально-методичний посібник. Львів: ЛьвДУВС. 2021. 52 с.
2. Гдакович М., Клак О., Козловський В., Сковронська І. Методичні рекомендації із застосування Українського правопису в новій редакції. Львів: ЛьвДУВС. 2019. 76 с.
3. Клак О. Практикум з української мови за професійним спрямуванням. Львів: ЛьвДУВС, 2022. 152 с.
4. Український правопис /НАН України, Інститут мовознавства ім. О.Потебні; Інститут української мови. К.: Наукова думка, 2020. 287 с.
5. Українська мова за професійним спрямуванням: Навч. посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2016. 436 с.
6. Шевчук С., Клименко І. Українська мова за професійним спрямуванням. Підручник. 5-те видання. Київ: Алерта, 2019. 640 с.
https://pidru4niki.com/1584072040598/dokumentoznavstvo/ukrayinska_mova_za_profesiynim_spr

Додаткова література

1. Антисуржик. Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити/О. Сербенська, М. Білоус, Х. Дацишин та ін.; за заг. ред. О. Сербенської: навч. посібник. 2-е вид., доповн. і перероб. Київ: Априорі, 2019. 304 с.
2. Антоненко-Давидович Б. Як ми говоримо. К: Центр навчальної літератури, 2019. 284 с.
3. Береза Т. Мова – не калька: словник української мови. Київ: Априорі, 2020. 664 с.
4. Білоус М. Мовленнєвий етикет українського народу. Культура мови і культура в мові. Київ: НОКВо, 2011
5. Бацевич Ф. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник. Київ: Видавничий центр «Академія», 2009. 376 с.
6. Вихованець І. Розмовляймо українською: мовознавчі етюди. Київ: Унів. в-во «ПУЛЬСАРИ», 2012. 160 с.
7. Глущик С., Дияк О. Діловодство. Модульний курс: Навч. посібник. Київ: Тамподек ХХІ, 2015. 400 с.
8. Голод Р., Мельничук О., Сілевич Л. Українська мова (за професійним спрямуванням): Навч. посібник. Ів.-Франківськ: Видавн. ІФНМУ, 2013. 212 с.

9. Ділове спілкування: усна і писемна форми: навч. посібник/Уклад. І. Горохолінська. Чернівці: Рута, 2015. 151 с.
10. Караман С., Копусь О., Тихоша В. Українська мова за професійним спрямуванням: Навч. посібник. Київ: Літера ЛТД, 2013. 544 с.
11. Карнегі Д. Як здобувати друзів і впливати на людей. Київ: КМ-БУК, 2017. 256 с.
12. Кінг П. Стратегії і тактики спілкування. Київ, 2017. 128 с.
13. Колоїз Ж. В., Березовська-Савчук Н. А. Українська мова професійного спілкування в аспекті теорії стилів та культури мовлення : практикум. Кривий Ріг : ФОП Маринченко С. В., 2022. 249 с.
14. Масенко Л. Суржик: між мовою і язиком. Київ: ВД «Києво-Могилянська академія», 2019. 135 с.
15. Мацько Л., Кравець Л. Культура фахової мови: Навчальний посібник. Київ: ВЦ «Академія», 2017. 360 с.
16. Підгурська В., Голубовська І. Українська мова за професійним спрямуванням. Навчальний посібник. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. 192 с.
17. Пономарів О. Українське слово для всіх і для кожного. Київ: Либідь, 2013. 360 с.
18. Прищак М., Залюбівська О., Слободянюк О. Ділове спілкування. Вінниця: ВНТУ, 2015. 127 с.
19. Сербенська О. Голос і звуки рідної мови. Львів: Апріорі, 2020. 280 с.
20. Тетарчук І., Дяків Т. Українська мова за професійним спрямуванням. Київ: Центр навчальної літератури, 2014. 186 с.
21. Українська мова: Енциклопедія. Київ: Українська енциклопедія ім. М.Бажана, 2007. 856 с.
22. Флемінг К. Говорити легко та невимушено. Як стати приємним співрозмовником. Київ: КСД, 2020. 240 с.
23. Шевчук С. Українське ділове мовлення: Навч. посібн. Київ: Алерта 2022. 312 с.

Словники

1. Бибик С. Словник іншомовних слів. Тлумачення, словотворення та слововживання. Харків: Фоліо, 2012. 622 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В.Бусел. Київ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2009. 1736 с.
3. Головащук С. Словник-довідник з українського літературного слововживання. Київ: Наукова думка, 2010. 431 с.
4. Івченко А. Новий орфографічний словник української мови. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан. 2020. 712 с.
5. Караванський С. Практичний словник синонімів української мови. Львів: БаК, 2012. 523 с.
6. Орфоепічний словник української мови: У 2 т. /Уклад. М. Пещак. Київ: Довіра, 2001. Т.1. 955с.; Т.2. 920 с.
7. Словник української мови: У 20 т. /Наук. кер. проекту В. Широков; голов. наук. ред. В.Русанівський; НАН України, Укр мов.-інформ. фонд. Т.1-6. Київ: Наукова думка, 2010-2015.
8. Сучасний словник іншомовних слів / Нечволод Л. Харків, 2014. 768 с.
9. Терлак З. Пунктуаційний словник-довідник. Львів: Апріорі. 2021. 396 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Український мовно-інформаційний фонд НАН України - [https://lcorp.ulif.org.ua > dictua](https://lcorp.ulif.org.ua/dictua).
2. Українська мова: Енциклопедія - <http://litopys.org.ua/ukrmoiva/um.htm>;
3. Mova.info: лінгвістичний портал - <http://www.mova.info/>
4. Словник української мови: Академічний тлумачний словник (1970 -1980) - <http://sum.in.ua/>
5. Словники - <http://rozum.org.ua/>
6. Словопедія - <http://slovopedia.org.ua/>
7. Український правопис 2019 року (чинний) - <https://2019.pravopys.net/>
8. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>